

Nr 199.

Av herr **Hagberg** i Luleå **m. fl.**, angående genomförande av lagstiftning mot oskäligen hyresstegring.

Majoriteten av Sveriges folk brottas i dag med dyrtidens många och svåra bekymmer. Ett av de mest brännande härvidlag är frågan om de höga hyrorna. Lagstiftningen mot hyresocker är så illusorisk, att icke ens vad som allmänt betraktas som upprörande hyresocker kan effektivt beivras och bestraffas. Hyreslagstiftningen är över huvud taget så otillräcklig och otillfredsställande, att den icke kan skydda medborgarna ens mot de mest våldsamma och oskäliga hyresstegringar.

Detta har medfört att hyrorna i Stockholm, Göteborg, Örebro, Luleå, Uppsala och en rad andra orter under flera decennier varit orimligt höga. Medan socialstyrelsens levnadskostnadsindex (1913: 100) f. n. är 165 hade hyrorna redan 1933/1934 i de större städerna och å de flesta stadsliknande samhällen stigit med i genomsnitt åtskilligt mer än det dubbla (Statistisk Årsbok 1937). Statistikens siffror visar att hyrorna genomgående gick i höjden under perioden 1928—1934. Särskilt markerar denna officiella statistik, att hyresstegringen är procentuellt störst för de orter, där hyrorna för 10 år sedan var jämförelsevis låga.

1933/1934 uppgick genomsnittshyran för en 2-rumslägenhet med centralvärme i Stockholm till 1 517 kronor per år, i Göteborg 1 166 kronor, i Malmö 1 012 kronor, i Norrköping 1 006 kronor, i Örebro 1 093 kronor, i Linköping 1 025 kronor, i Uppsala 1 098 kronor, i Östersund 1 010 kronor o. s. v.

Hyrorna uppgår f. n. på många håll till en tredjedel och i tusentals fall till minst hälften av en arbetares årsinkomst. Den officiella inkomst- och hyresstatistiken visar för övrigt att tiotusentals familjer tvingas betala en hyra lika hög som deras årsinkomst eller överstigande denna. Det säger sig självt, att detta kan försiggå blott genom det allmännas understöd (fattigvård etc.). I betraktande av de oskäligt höga hyrorna går dessa understöd från det allmänna i verkligheten till det kapital, som på detta område bedriver en oblyg spekulation och uppskörtning av befolkningens breda lager.

I en utredning för några år sedan påvisade Stockholms fastighetskontor, att de förändrade byggnadsproduktionskostnaderna — tomtkostnad, byggnadskostnad med byggnadsarbetarlöner och byggnadsmaterial — då motsvarade en hyresstegring av 65 procent i jämförelse med år 1913. Men hyrorna per eldstad i centralvärmelägenheter hade ingalunda stigit med 65 utan med 92 procent. Under något mer än två decennier hade alltså fastig-

hetsägarekapitalet tillskansat sig en extra årsprofit på 27 procent utöver vad som fastigheterna tidigare avkastade.

Trots detta fortsätter hyrorna att stiga i höjden. Detta bekräftas bl. a. av den nya utredning om bostadshyrorna, som nu verkställts av Stockholms stads statistiska kontor. Alarmerande är, att den största hyresstegringen även nu drabbar smålägenheterna, främst lägenheter om ett rum och kök, i andra hand lägenheter om två rum och kök i centralvärmehus.

Då hyresstegringen under de senaste 10 åren varit jämförelsevis ännu kraftigare på många håll än i pyramidhyrornas Stockholm likaväl som hyresstegringen varit en allmän företeelse, är det mer än sannolikt att statistiken kommer att bekräfta jämväl denna tendens för år 1936/1937. Härtill kommer att det från fastighetsägarhåll varslats om en ytterligare kraftig allmän hyresstegring under år 1938.

Med hänsyn till vad som ovan anförts anser vi det vara högt på tiden att något effektivt göres för att stoppa upp och kraftigt beskära denna storfinansens oblyga och hänsynslösa utplundring av hyresgästerna.

Vi föreslår därför,

att riksdagen principiellt uttalar sig för dels en lagstiftning till skydd för medborgarna mot oskälig hyresstegring, dels att en sådan lagstiftning jämväl måtte reglera nu gällande oskäliga hyror; samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt förslag till lag om bestämmelser mot oskälig hyresstegring.

Stockholm i januari 1938.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.

Axel Nordström.
